

“Bu gün Azərbaycan ədəbi ictimaiyyətinin Cavidə verdiyi dəyər, əslində bir millətin soy-kök məfkurəsinə bağlılığını sübut edir. Cavidin istənilən əsərindən alınan bədii və fəlsəfi təəssürat böyük və unudulmaz övluya nəsihəti kimi yaddaşın dərinliyinə çökür. İnsanın düşüncələrinin təmizlənilib arınmasına səbəb olur. Və belə olan halda milli yaddaşın uzun yolları ələ işıqlanır ki, hər şey ovuc içi kimi görünür.

Ulu türkün birliyə, özünədonuşa çağırış səsi də Cavid romantikasına qarışaraq daha real olanı təlqin edir: “Özünə qayıt, türk, sən özünə qayıdanda böyük olursan”. “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” toplusuna filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sona Vəliyevanın “Dahilərin qayıdışı möhtəşəm olur” adı ilə yazdığı ön söz “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” yazı müsabiqəsinin qaliblərinin mükafatlandırılması, bu il təsis edilən “Kaspi” mükafatının və eyniadlı fotoalbomun və kitabının təqdimat mərasiminə yığılan insanlara dahi şairin irsinə böyük məhəbbət və sədaqəti ifadə etdi.

Qeyd edildi ki, “Kaspi” Təhsil Şirkətinin və “Kaspi” qəzetinin birgə layihəsi olan “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” yazı müsabiqəsi 2014-cü ilin yay aylarında elan edilib. Müsabiqə müddətində 100-ə yaxın yazı təqdim olunub, münisiflər tərəfindən seçilib, onlardan 31 məqalə “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” müsabiqəsi kitabına daxil edilib və qaliblər müəyyənləşdirilib. Görülən işlərin davamı kimi “Kaspi” Təhsil Şirkətinin və “Kaspi” qəzetinin birgə layihəsi əsasında iki nəşr işiq üzü görüb. Bunlardan biri “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” müsabiqəsinin seçilən, daha dəyərli hesab edilən nümunələrindən ibarət məqalələr toplusudur. Digəri isə “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” fotoalbomudur. Fotoalbomda ulu öndər Heydər Əliyevin sənə və ədəbiyyata verdiyi dəyər nəticəsində dahi şair Hüseyn Cavidin nəşinin vətənə qovuşması, yubileylərinin keçirilməsi, abidəsinin ucaldılması, Cavidlər ailəsinin bir məqbərədə torpağa tapşırılması ilə bağlı materiallar yer alıb. Eləcə də Azərbaycan xalqının ədəbi irsinə, söz adamlarına yüksək qiymət verən Prezident İlham Əliyevin Hüseyn Cavidin yubiley tədbirlərinin keçirilməsi ilə bağlı verdiyi sərəncamlar və digər maraqlı materiallar albomda əksini tapıb. Onda qəfəs poliqrafik tərtibata malik nəşr layihəsinin rəhbəri, redaktoru və tərtibçisi Sona Vəliyevadır.

MAARİFÇİLİK İDEYALARININ TƏBİLGİ

Konfransda Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığı haqqında videoçarx nümayiş olundandan sonra çıxış edənlər ayrı-ayrılıqda böyük şairin həyat və yaradıcılığını vərəqlədilər.

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov Hüseyn Cavidin Azərbaycan ədəbi romantizminin banisi kimi dəyərləndirdi: “Hüseyn Cavid o dövrdə bu cərəyanda iştirak edən insanlardan daha fərqli yaradıcılığa malikdir. Şekspir, Bayron ingilis ədəbiyyatı, Şiller Alman ədəbiyyatı, Lermontov rus ədəbiyyatına nə veribse, Hüseyn Cavid də Azərbaycan ədəbiyyatına onu verib”. Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığında söz açan MŞ sədri Türk dünyasının böyük yaradıcılarından biri olan şairin bezi məqamlarda diqqətdən kənarda qaldığını da xatırlatdı: “Hüseyn Cavid ha-

mişə xeyrin yanında olub, xeyri təbliğ edib. Böyük şair şərə qarşı mübarizə aparıb. Ona qarşı çoxlu haqsızlıq olub. Nə qədər Azərbaycan xalqı var, Hüseyn Cavid yaradıcılığı və şəxsiyyəti də yaşayacaq”.

“Kaspi” qəzetinin baş redaktoru İlham Quliyev “Hüseyn Cavid: Vətənə qayıdış” konfransı çərçivəsində 3 əlamətdar hadisənin qeyd olunacağını bildirdi: “Hüseyn Cavidin ədəbi yaradıcılı-

niz kimi 1950-ci illərin sonunda digər repressiya qurbanları ilə birlikdə Hüseyn Cavidə də bəraət verilib. 1937-ci ilin xofu o qədər dərin idi ki, Hüseyn Caviddən ədəbiyyatda da, elmdə də ehtiyatla danışdırıldı. Bu mənada Hüseyn Cavidin ədəbi tələyində Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən böyük şairin anadan olmasının 100 illiyinin keçirilməsi ilə bağlı imzalanan sərəncam xüsusi rol oynadı. Əslində bu qərar Hüseyn Cavidin

sonra rəssamlar, şair və yazıçılar bu mövzuya qayıdıblar. Bu mövzuda ən yaxşı nümunələr çap olunub, Bu mövzuda xatirə günləri keçirilib: “Ancaq bütövlükdə bu epopeya Azərbaycan cəmiyyətinə təqdim olunmayıb. Bu, qəhrəmanlıq epopeyasıdır. Bu mənada “Kaspi” qəzetinin elan etdiyi müsabiqə və təqdim olunan topla ilə albom məncə, Hüseyn Cavidin vətənə qayıdışının reallığını bütün fəlsəfəsi və əzəməti ilə Azərbaycan cəmiyyətinə təqdim edir. Bu, tarixdən ibarət dərsi çıxarmağa layiq və cəmiyyətə mesajlar verən nəşrlərdir. Albom və məqalələr toplusu Azərbaycanda Cavidşünaslıq elminə qayıdışa da cavab olacaq”. Akademik fikrincə, bu nəşrlərin fonunda Hüseyn Cavidin elmi tövsiyəsi-halının görülməyən tərəflərini öyrənmək mümkündür: “Bu kitabların fonunda Hüseyn Cavid yaradıcılığına yenidən baxmaq zərurəti yaranır. Bu məqalələr içərisində Cavid irsinə yeni yanaşmalar, çağırışlar, ideyalar, tezislər var. Bütövlükdə bu tədbirin özü Hüseyn Cavid irsinə, onun dünya ədəbiyyatındakı yerinə, Azərbaycan tarixindəki mövqeyinə göstərilən böyük hörmət və ehtiramın ifadəsidir”. Akademik xatırlatdı ki, 2013-cü ildə “Kaspi” Hü-

seyin Cavidin əsərlərini Türkiyədə çap edərək yayıb. Həmçinin bu əsərlərin Türkiyənin ayrı-ayrı şəhərlərində və öz ölkəmizdə təqdimatı keçirilib: “Bu gün isə Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığında yer alan hadisələrin mədəniyyətdə, ədəbiyyatda, cəmiyyətdəki əks-sədası ilə bir yerdə təqdim etmək Azərbaycan ziyalıların böyük sənətkarın ruhunu qarşısında vəzifələrini yerinə yetirməsi istiqamətində addımı deməkdir”.

seyin Cavidin əsərlərini Türkiyədə çap edərək yayıb. Həmçinin bu əsərlərin Türkiyənin ayrı-ayrı şəhərlərində və öz ölkəmizdə təqdimatı keçirilib: “Bu gün isə Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığında yer alan hadisələrin mədəniyyətdə, ədəbiyyatda, cəmiyyətdəki əks-sədası ilə bir yerdə təqdim etmək Azərbaycan ziyalıların böyük sənətkarın ruhunu qarşısında vəzifələrini yerinə yetirməsi istiqamətində addımı deməkdir”.

CAVIDŞÜNASLIQDA YENİ MƏRHƏLƏ

Hüseyn Cavidin tədqiqatçısı, professor Kamran Əliyev keçirilən konfransda Hüseyn Cavidin ədəbi fəaliyyəti, şəxsiyyəti ilə yenidən tanışlıq adlandırdı: “Hüseyn Cavid. Vətənə qayıdış” müsabiqəsi Hüseyn Cavid yaradıcılığına yenidən baxmaq imkanı yaradı. Bu gün “Kaspi” qəzetinin layihəsi əsasında yekunlaşmış nəticə qarşıındaydıq. Bu, çox uzun bir proses oldu. Demək olar ki, ilyarın müddətində davam etdi. Müsabiqəyə onlarla yazı təqdim olundu. Nəşr olunan kitabda müsabiqəyə verilən yazıların üçdə biri yer alıb. Bu yazılar oxunub müzakirə olundarkən

onların müəyyən hissəsinin kitabda çap olunması nəzərdə tutuldu. Bu yazılar nəticəsində Hüseyn Cavid ədəbi irsinə yeni baxışlar sistemi formalaşdıran və istiqamət verən məqalələrdən ibarət kitab meydana gəldi. Bu kitablar bizi Cavidşünaslıqda irəliləyən cəmiyyətdəki əks-sədası ilə bir yerdə təqdim etmək Azərbaycan ziyalıların böyük sənətkarın ruhunu qarşısında vəzifələrini yerinə yetirməsi istiqamətində addımı deməkdir”.

Hüseyn Cavid irsinin tədqiqatçısı, “Ədəbiyyat” qəzetinin baş redaktoru Azər Turan isə Hüseyn Cavidin həyatının faciəli məqamlarından söz açdı: “Cavid cəzaya uğradı və Allah Cavidə cəzaya uğradıqları Cavidin öz şəxsiyyəti, öz böyüklüyü müqabilində acı bir cəza çəkdi.

Əslində Cavidə çəkdirilən zülm millətimizə çəkdirilən zülm, Cavidin bəraəti millətimizin bəraəti idi”. Azər Turan qeyd etdi ki, “Kaspi”nin təsisçisi Sona Vəliyevanın bu istiqamətdə təşəbbüsləri Hüseyn Cavidin fiziki və mənəvi varlığını davamında yeni bir epoxanın başlanğıcı oldu: “Sona xanım Cavidin təəssübünü çəkdi, şairin Türkiyə vasitəsilə dünyaya çıxmasında böyük fədakarlıq göstərdi”.

keçirilməsi və nəticələrinin təqdim olunması, eyni zamanda, yaxşı məqalələrin çap olunması və albomun təqdimatını Hüseyn Cavidə verilən qiymət adlandırdı. V.Səfərlə maarifçilik tədbirlərini davam etdirdiyinə görə “Kaspi” qəzeti və rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirdi: “Qəzetin kollektivi təkcə Cavid irsinin araşdırılması ilə bağlı deyil, digər şair və yazıçıların da ədəbi yaradıcılığı ilə bağlı tədbirlərin təşkilində müttəmədi iştirak edirlər”.

KLASSİKAYA QAYIDISH

Klassikaya qayıdışın vacib olduğunu qeyd edən **Bakı Dövlət Universitetinin professoru Cahangir Məmmədli** “Kaspi” qəzetinin bir məktəbə söykəndiyini qeyd etdi: “Bu, Azərbaycan klassikasına olan hörmətdir. Həmin məktəbi Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev yaratdı. Bu gün bu məktəbin ənənələri “Kaspi” məktəbində davam etdirilirsə, biz oxucular adından bu təşkilata öz minnətdarlığımızı bildirməliyik”. “Kaspi”nin Xalq şairi Məmməd Arazın yaradıcılığı ilə bağlı keçirdiyi müsabiqəni xatırladan C.Məmmədli “Məmməd Araz yaradıcılığı da bu tip müsabiqədən keçdi, yazılar dərc olundu, kitab çap olundu və Azərbaycan oxucusu bir daha Məmməd Araz böyüklüyünü həmin kitabdan hiss etdi”, - deyə bildirdi. Bu gün ədəbiyyatda hökm sürən deqradasiyanın bizi yalnız klassik ədəbiyyata və mədəniyyətə söykənməyə çağırdığını qeyd edən C.Məmmədlinin fikrincə, klassikanı seven hər kəs Azərbaycanın böyük vətəndaşıdır: “Bu klassikanı biza bu şəkildə təqdim edən böyük bir təşkilata öz təşəkkürümü bildirirəm!”

Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafı Dövlət Dəstəyi Fondunun İcraçı direktoru Vüqar Səfərlə Hüseyn Cavid yaradıcılığı ilə bağlı müsabiqənin

Tədbirdə müsabiqənin qalibləri də elan olundu. Belə ki, “Hüseyn Cavid romantizmin rənglərində” yazısına görə Ziyadxan Əliyev (I yer), “Cavid yaradıcılığı: zamana baxış kontekstində” yazısına görə Elınarə Akimova (II yer), “Cavidə uçuşum” məqaləsinə görə Gülnarə Səma (III yer) mükafatlandırıldı.

Bundan əlavə, “Hüseyn Cavidin görkəmli şəxsiyyətlərə həsr etdiyi şeirlər haqqında bir neçə söz” yazısına görə Günel Orucaliyeva, “Hüseyn Cavidin “İblis” və Joze Saramaqonun “İnsanın incili” əsərlərində İblis şərtləri” yazısının müəllifi Nərgiz İsmayilova və “Dünya filosoqlarının nəzəriyyə və konsepsiyaları kontekstində Cavidin fəlsəfi fikri və düşüncələrinə bir nəzər” yazısına görə İsgəndər Atilla həvəsləndirici mükafat, layiq görüldü.

“Kaspi” mükafatı isə Hüseyn Cavidin cənəzasını uzaq Sibirdən vətənə qaytaran nümayəndə heyətinin sədri olan, əhəmiyyətli materialları, sənədləri qoruyub günümüzdə qatırdan Həmid Cəfərova təqdim olundu. Həmid Cəfərova həmçinin Mətbuat Şurasının diplomu təqdim edildi.

Tərənə Məhərrəmov

